АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

23 червня 2023 року м. Хмельницький № 72/09-рк/к

Про усунення причин виникнення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - Відділення), за результатами проведеного дослідження ринку надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення та ринку приєднання об'єктів замовників до системи централізованого водопостачання та водовідведення, на предмет додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(1) Південно-Західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України **(надалі – Відділення)** на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 02.11.2021 року №13-01/1044 здійснювався контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, що діють на ринку надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення та ринку приєднання об'єктів замовників до системи централізованого водопостачання та водовідведення.

(2) На адресу державного комунального підприємства Управління «Тепловодоканал» Новодністровської міської ради **(надалі – ДКП «Тепловодоканал», Підприємство)** було надіслано вимоги про надання інформації від 24.01.2022 №72-02/331 та від 02.03.2023 №72-02/502.

(3) Листами від 17.02.2022 №52 (вх. №72-01/71-вс від 10.03.2022) та від 22.03.2023 №138 (вх. №72-01/627 від 30.03.2023) ДКП «Тепловодоканал» надало Відділенню відповіді на дані вимоги.

(4) В результаті аналізу вищезазначеної інформації Відділенням виявлено обставини, які свідчать про наявність у діях Підприємства ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та

централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. ВІДПОВІДАЧ

(5) Протягом 2019-2022 років на території м. Новодністровськ на ринках з централізованого водопостачання та водовідведення та ринку приєднання об'єктів замовників до системи централізованого водопостачання та водовідведення діяло ДКП «Тепловодоканал».

(6) Юридична адреса Підприємства: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*.

(7) Підприємство веде самостійний баланс, закінчений бухгалтерський облік та статистичну звітність, має розрахунковий та інші рахунки в установах банків, бланки та печатку зі своїм найменуванням, є юридичною особою і відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визнається суб'єктом господарювання.

(8) ДКП «Тепловодоканал» здійснює свою діяльність на ринках централізованого водопостачання та водовідведення відповідно до ліцензії Чернівецької обласної державної адміністрації від 13.04.2018 №64.

3. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

(9) Відповідно до вимог Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика), здійснено визначення становища ДКП «Тепловодоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(10) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Визначення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку

(11) Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

(12) Об'єктом аналізу є ДКП «Тепловодоканал» – суб'єкт господарювання, який надає послуги з видачі технічних умов на приєднання до системи централізованого водопостачання та водовідведення.

(13) Конкретним товаром, який надається ДКП «Тепловодоканал» є послуга централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище

(14) Відповідно до пункту 4.1 Методики, перелік товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні та на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(15) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

(16) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товар – будь-який предмет господарського обороту, в т. ч. продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.

(17) Згідно зі статтею 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» правами та обов'язками підприємств питного водопостачання та централізованого водовідведення є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

(18) Окрім цього, однією з необхідних підстав для визнання товаром послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення є те, що вона надається на платній основі.

(19) Отже, товаром є послуга з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2.1 Перелік споживачів основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

(20) Основними споживачами послуг з видачі технічних умов на приєднання до центральної мережі водопостачання є фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

3.3. Визначення товарних меж ринку

(21) Пунктом 1.3 Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

(22) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(23) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;

- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;

- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

- відсутність суттєвої різниці в цінах;

- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(24) Предметом розгляду є централізоване водопостачання та водовідведення.

(25) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»:

- централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об’єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;

- централізоване водовідведення – господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

(26) Послуги централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є необхідними для споживачів у повсякденній життєдіяльності, оскільки забезпечують питні, фізіологічні, санітарно-гігієнічні, побутові та господарські потреби і не можуть бути замінені жодними іншими послугами.

(27) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» централізоване водопостачання та водовідведення віднесені до сфери діяльності суб’єктів природних монополій і підпадає під державне регулювання регулюється діяльність суб’єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та водовідведення.

(28) Видача технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення є невід’ємною складовою послуги централізованого водопостачання та водовідведення.

(29) Характерною рисою послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та/або водовідведення є відсутність взаємозамінних товарів та неможливість для споживача, за звичайних умов, обрати іншого суб’єкта господарювання, який надає ці послуги, оскільки кожний суб’єкт зазначеного ринку надає вказані послуги виключно в межах балансової належності своїх мереж.

(30) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що не мають товарів-замінників.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(31) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), шо належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.

(32) При визначенні територіальних меж ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення було враховано мінімальну територію, за межами якої отримання споживачами даних послуг є неможливим у зв’язку з відсутністю діючих водопровідних та каналізаційних мереж.

(33) Характерною особливістю послуг з видачі технічних умов на приєднання до центральних мереж водопостачання чи водовідведення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих мереж.

(34) Отримання послуги з видачі технічних умов на приєднання до центральної мережі водопостачання чи водовідведення можливе лише у суб’єкта господарювання, який

провадить діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення на певній території.

(35) Згідно інформації, отриманої Відділенням листами ДКП «Тепловодоканал» від 17.02.2022 року №52 (вх. №72-01/71-вс від 10.03.2022) та 22.03.2023 року №138 (вх. №72-01/627 від 30.03.2023) встановлено, що Підприємство протягом 2019-2022 років надавало послуги в територіальних межах м. Новодністровськ.

(36) Територіальними межами ринку є вищезазначена територія, де розташовані діючі мережі Підприємства, оскільки отримання цих послуг за межами діючих мереж та обладнання є неможливим і будівництво альтернативних мереж потребує значних фінансових витрат.

(37) Отже, територіальними межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територія в межах м. Новодністровськ (в межах території, на якій розташовані власні та експлуатовані мережі ДКП «Тепловодоканал»).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку, - часові межі ринку.

(38) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

(39) У територіальних межах м. Новодністровськ протягом 2019-2022 років склад продавців (надавачів послуг) не змінювався, тобто структура даного ринку є сталою.

(40) З урахуванням наведеного, наведеного, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено період: 2019-2022 років.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

(41) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(42) В ході дослідження встановлено, що альтернативні послуги або замінні послуги відсутні. Інші суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг з видачі технічних умов на приєднання до центральних мереж водопостачання чи водовідведення у вищевказаних територіальних межах протягом 2019-2022 років (в межах території, на якій розташовані власні та експлуатовані мережі Підприємства) відсутні.

(43) Таким чином, надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в зоні розташування власних та експлуатованих мереж, що перебували у власності чи користуванні ДКП «Тепловодоканал» здійснюється лише виключно Підприємством.

(44) Отже, Підприємство мало ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах м. Новодністровськ протягом

2019-2022 років (в межах території, на якій розташовані власні та експлуатовані мережі Підприємства), оскільки на цьому ринку у нього не має жодного конкурента.

3.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок.

(45) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний, ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(46) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництв), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(47) Підприємство здійснює діяльність з надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Новодністровськ (в межах території, на якій розташовані власні та експлуатовані мережі Підприємства) та відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії та виконавцем послуг.

(48) Отже, для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, існують фактори економічного і організаційного характеру, пов'язані з технологічними особливостями діяльності на ринку, необхідними для наявності у суб'єкта господарювання водопровідних і каналізаційних мереж або організація використання вже збудованої, що унеможливлює вступ потенційних конкурентів на зазначений ринок.

3.8. Установлення монопольного (домінуючого) становища.

(49) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

(50) Таким чином, згідно з дослідженням ринку, проведеним відповідно до Методики, ДКП «Тепловодоканал» протягом 2019-2022 років мало ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах м. Новодністровськ (в межах території, на якій розташовані власні та експлуатовані мережі Підприємства), як таке що немає жодного конкурента, тобто, з часткою 100%.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

(51) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру

збільшення обсягів виробництв), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(52) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та водовідведення.

(53) Підприємство у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій.

(54) ДКП «Тепловодоканал» надає послуги з приєднання до систем централізованого водопостачання та, відповідно, надає послуги з видачі технічних умов на приєднання до центральної мережі водопостачання Підприємства.

(55) Відповідно до частини другої статті 7 Закону України «Про природні монополії» в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.

(56) Згідно з статтею 10 Закону України «Про природні монополії» до обов'язків суб'єктів природних монополій віднесено забезпечення надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкту будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.

(57) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», технічні умови – це комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення систем питного водопостачання, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

(58) Відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», зокрема статті 30 цього Закону:

- технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та телекомунікації.

- фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває у її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно з поданою нею заявою;

- технічні умови повинні відповідати законодавству, містити достовірну інформацію та обґрунтовані вимоги до об'єктів будівництва, а також відповідати намірам заявника щодо забудови земельної ділянки.

- технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.

(59) Статтею 23 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» передбачено, що правами та обов'язками підприємств питного водопостачання є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

(60) Споживач (фізична або юридична особа), який має намір отримувати послуги централізованого водопостачання та водовідведення, зобов'язаний звернутись до Підприємства з приводу отримання технічних умов на приєднання об'єкта до мереж

централізованого водопостачання та водовідведення. Без отримання технічних умов, приєднання до даних мереж та забезпечення споживача послугами централізованого водопостачання та водовідведення є неможливим.

(61) Правила користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України №190 від 27.06.2008, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами та доповненнями, внесеними Наказами Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства №131 від 27.03.2012 та №541 від 24.10.2012, та наказом Міністерства розвитку громад та територій №97 від 19.04.2021 **(надалі – Правила користування)** визначають порядок користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення населених пунктів України.

(62) Пунктом 1 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил користування визначено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2 Правил користування), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.

(63) Відповідно до пункту 3 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил користування для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення такі документи:

- заяву;

- опитувальний лист;

- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1:500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);

- копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;

- викопіювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;

- копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);

- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;

- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/ централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

(64) Відповідно до пункту 9 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил користування технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;

- обсяг та тиск води, режим водопостачання;

- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;

- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;

- місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;

- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;

- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;

- термін дії технічних умов.

(65) Відповідно до пункту 6 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил користування виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного резервуара і насосів – підвищувачів тиску.

(66) Міністерством розвитку громад та територій України листом від 02.11.2021 №7/11/16563-21 було надано наступні роз'яснення з даного питання: «*Пунктом 8 Правил користування зазначено, що строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або водовідведення. Відповідно до пункту 7 статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлено, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника. Іншого чинним законодавством не передбачено…» (курсивом – мовою оригіналу).*

(67) Необхідно зазначити, що пункт 8 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил користування набрав чинності 13.07.2021 року на підставі наказу Міністерства розвитку громад та територій «Про внесення змін до Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України» №97 від 19.04.2021 року.

(68) Таким чином, до 13.07.2021 чинним законодавством було передбачено, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника, а з 13.07.2021 року – строк дії обмежений 3 роками.

(69) Отже, відповідно до чинного законодавства, до 13.07.2021 року в технічних умовах на водопостачання та водовідведення не повинен був встановлюватися строк їх дії, а починаючи з 13.07.2021 року строк дії технічних умов становить 3 роки з дня їх надання (у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення).

(70) Для з'ясування питання, яким чином суб'єктом господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення здійснюється надання послуг з видачі технічних умов на приєднання до центральних мереж водопостачання та водовідведення, на адресу ДКП «Тепловодоканал» було надіслано вимоги про надання інформації від 24.01.2022 №72-02/331 та від 02.03.2023 №72-02/502.

(71) Листом від 17.02.2022 року №52 (вх. №72-01/71-вс від 10.03.2022) та листом від 22.03.2023 року №138 (вх. №72-01/627 від 30.03.2023) Підприємство надало Відділенню відповідь на дані вимоги. Водночас, Відділення встановило, що протягом 2019-2022 років ДКП «Тепловодоканал» було видано всього 15 технічних умов на приєднання до системи централізованого водопостачання та водовідведення (**надалі – ТУ**).

(72) За результатами аналізу копій наданих ТУ (за 2019 рік – 3 ТУ, за 2020 рік – 5 ТУ, за 2021 рік – 5 ТУ та за 2022 рік – 2 ТУ) було виявлено, що строк дії технічних умов був встановлений протягом 1-2 років з дня їх вихідної реєстрації або до завершення будівництва, як для юридичних осіб, так і для фізичних осіб-підприємців, наприклад:

Таблиця 1

№	П.І.Б., адреса заявника	Дата видачі ТУ	Термін дії ТУ
1	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	15.02.2019	2 роки
2	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	15.07.2019	2 роки
3	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	03.10.2019	1 рік
4	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	29.09.2020	2 роки
5	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	13.10.2020	2 роки
6	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	01.12.2020	2 роки
7	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	01.12.2020	2 роки
8	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	25.03.2021	2 роки
9	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	31.03.2021	1 рік
10	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	31.03.2021	1 рік
11	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	30.08.2021	2 роки
12	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	02.11.2021	2 роки
13	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	03.10.2022	2 роки
14	*(інформація, доступ до якої обмежено)*	27.10.2022	До завершення будівництва

(73) Частиною сьомою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлено, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.

(74) Отже, ДКП «Тепловодоканал» протягом 2019 – 2022 років <u>видавало замовникам ТУ з обмеженим строком дії – 1-2 роки з дня їх вихідної реєстрації</u>, тоді як це не було передбачено чинним законодавством.

(75) Таким чином, безпідставне обмеження Підприємством у вищезазначений період строку дії технічних умов на приєднання до центральних мереж водопостачання чи водовідведення може призвести до ущемлення інтересів споживачів.

(76) Ущемлення інтересів споживачів в даному випадку проявляється в тому, що при встановленні строку дії технічних умов – 1-2 роки з дня їх вихідної реєстрації, у разі невиконання вимог ТУ або не завершення будівництва об'єкту протягом 1-2 років з дня вихідної реєстрації даних ТУ, споживач буде змушений повторно проходити процедуру отримання ТУ, що не передбачено законодавством.

(77) Такі дії ДКП «Тепловодоканал» були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг, який би надав ці послуги відповідно до вимог Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України № 190 від 27.06.2008 року.

(78) За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

(79) Дії ДКП «Тепловодоканал», які полягали у безпідставному обмеженні строку дії технічних умов на приєднання до центральної мереж водопостачання чи водовідведення стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на вищезазначеному ринку послуг.

(80) Таким чином, дії ДКП «Тепловодоканал», які полягали у безпідставному обмеженні споживачам строку дії технічних умов на приєднання до центральних мереж водопостачання чи водовідведення протягом 2019 – 2022 років, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи вищевикладене, з метою припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статей 7, 12^1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, -

РЕКОМЕНДУЄ:

Державному комунальному підприємству Управління «Тепловодоканал» *(інформація, доступ до якої обмежено)* усунути причини виникнення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку і умов, що їм сприяють.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно повідомити Відділення **у 30-денний строк з дня їх одержання**.

Голова адміністративної колегії
Голова Відділення Олег ФЕДОРЧУК